

Spodpisani se dopisi ne tiskaju. Priopćena se pisma tiskaju po 8 reči, svaki redak. Oglas od 8 reči stoji 60 n. b., za svaki redak po 6 n. b. Ili u slučaju nepotpunosti pogodbe sa upravom. Novci se u poštarakom naplatu (samo poštalo) u administraciji naše Sloga. Imo, prošimo i najbitnu poštu valja točno osnažiti. Roma list ugodije na vrijeme, da to javi odpravništva u svojoj pismu, za koje se ne plaća naknade, ako se izvana naplati: "Reklamnoje".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

"Slogom rastu male stvari, a nesloga sve požvari". Nar. Pos.

Izlazi svakog četvrtka na olozom arku.

Dopisi se ne vraćaju ako se i ne tiskaju.

Nobilijegovani listovi se neprimaju. Prodajna s poštarinom stoji 6 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 1/2 i 1 za polgodinu. Izvan carevino više poštarina.

Na malo jedan broj 6 novč.

Uredništvo i administracija uzastopno u Via Ferrate br. 14.

Dalmacija pred svojim kraljem.

Teške nevolje pritisnule su našu posestrinu Dalmaciju. Nesretna vinska klauzula u trgovačkom ugovoru između Austro-Ugarske i Italije, koja je naniela silnih šteta južnim vinogradnim pokrajinama Austrije, zadala je najvinorodnijoj našoj pokrajini — kraljevnoj Dalmaciji, tako rekuć smrtni udarac.

Hrvatski zastupnici Dalmacije pogigli su opetovno svoj glas u carevinskom vijeću zahtijevajući, da se njihovoj domovini bilo kojim načinom nadoknadi ona ogromnu štetu, koju im je naniela nesretna klauzula, i koja iznaša u jednoj godini oko 5 milijuna forinti. Bolni vapaj zastupnika naroda ostao je neuslišan. Probitke južnih pokrajinah zrtvovalo se zajedničkim tobož interesom monarhije neodštetiv za to ničim nesrećene pokrajine.

Prošle godine rodilo je vina u Dalmaciji izvanredno mnogo, ali mu bijaše prodaja vrlo teška.

Francuska je svoje vinograde, uništene prije 15 godina filokserom, većinom obnovila. Ona treba više izvanjskog vina, napose dalmatinskog, kojeg se je još nedavno u sve francuske luke veliko množvo izvažalo.

Nekadlanja glavna tržišta dalmatinskomu vinu u Austro-Ugarskoj, napose u sjevernim pokrajinama, zatvorena su mu danas usljed konkurencije, koju mu prave talijanska vina. Tako je pala cijena dalmatinskomu vinu toli nisko, da se danas više neizplati vinogradu obradivati vinograde. Ovih dana čitali smo u hrvatskih listovih Dalmacije, kako su porezne oblasti na mjestu prodale na dražbi za porez zaplijenjeno vino po 30—40 novčica

hektohtar! K toj dražbi bilo bi valja dovesti sve zagovarateljše zlosretne klauzule, medju koje spadaju i svastorska talijanska gospoda, a u prvom redu njihovi zastupnici u carevinskom vijeću i na zemaljskom saboru u Poreču, nadalje zemaljsko gospodarsko vijeće u Poreču, trgovačko-obrtnička komora u Rovinju i — tutti quanti.

U takovoj stisci i nevolji odlučili su dalmatinski vinogradari, da potraže pomoć kod svoga kralja kad je njihovi zastupnici nemogose dobiti od kraljeve vlade.

Prošloga proljeća podnesen bijaše predlog u občinskom zastupstvu grada Splita, da se odašalje Nj. Veličanstvu kralju Franu Josipu I. posebno odašlanstvo, koje će mu razložiti sve jake i nevolje, koje ovaj par pritišću Dalmaciji. Predlog bijaše taj prihvaćen jednoglasno.

Polovicom junija t. g. sastali se svi vidjeniji gospodari Dalmacije u Splitu. Izabran bijaše odbor od 19 lica, koji se je sastao polovicom julija u istom gradu, te taj vijeće čitava dva dana. Pročitana bijaše i prihvaćena obširna spomenica, u kojoj su redom navedene sve nevolje, biede i potrebe Dalmacije. Zaključeno bijaše nadalje, da prikažu spomenicu kralju osobno zastupnici Dalmacije na carevinskom vijeću, kojim bi se imali pridružiti odašlanici občina, gradova i kotara.

Predsjedništvo odbora priobćilo je svim občinam i trgovačkim komoram Dalmacije sadržaj spomenice zamoliv iste, da se izjave, da li odobravaju spomenicu, da li će poslati posebnog odašlanika ili će se dati zastupati po kojem narodnom zastupniku.

Na tu spomenicu pristale su — novarimo li se — sve občine i trgo-

vačke komore, izjaviv se većina prvih, da će se dati zastupati po svojih zastupnicima na carevinskom vijeću, dočim će ove posljednje zastupati većinom posebni odašlanici.

Spomenicu tu predati će dakle svomu kralju predstavnici naroda, bili oni sad njegovi zastupnici ili posebni odašlanici občina i trgovačkih komora.

Predstavnici hrvatskoga naroda Dalmacije, od Špiča pak sve do naših otoka, stupiti će pred svoga zakonitoga kralja molbom, da se krivica nanešena Dalmaciji odstrani, da se žalosne posljedice zlosretne klauzule ublaži, te narod za pretrpljene štete inače odšteti.

Odašlanstvo hrvatskomu kralju odputiti će se bez dvojbe ove jeseni i to dok budu još na carevinskom vijeću narodni zastupnici, kojim će se priključiti ostali odašlanici Dalmacije.

Ovdje nam se nameće pitanje: zašto se u našoj Istri nitko ne miče, da se nesreća, koja upropašćuje Istru kano i Dalmaciju, ublaži il umanj. Naše gospodarske zadruge a na čelu im zemljsko gospodarsko vijeće imale bi prve zauzeti se za nevoljno našega kmetu, komu grozi uz sav božji prihod bieda i nevolja. Nu od gospodarskoga vijeća neima se očekivati spasa, jer se je ono izjavilo za klauzulu. Toga mnijenja biti će valjda i sve one kotarske gospodarske zadruge, koje se nalaze u rukuh istomišljenika porečka gospođe. Preostalo bi dakle još samo ono pet naših kotarskih zadruga, koje su do sada pokazale najviše životne snage i koje se bave promicanjem svih struka gospodarstva nipošto politikom.

Mi pozivljemo ovim sl. odbore rečenih zadruga neka se oni izjave, da li bi se imalo u obće štogod u ovom poslu poduzeti: nasliedovati go-

spodare Dalmacije, il možda s njima pred zajedničkoga kralja stupiti, il naše zastupnike naprositi, da se odašlanstvu Dalmacije (sa privolom dakako ove) priključe, il bilo ma štogod učini na zaštitu našega tužnoga seljaka.

Pogled po svijetu.

U Trstu, dne 17. oktobra 1894.

Austro-Ugarska. Carevinsko vijeće otvorilo se jučer. U prvoj sjednici predložio je ministar financija državni proračun za god. 1895. Vlado stranke popratile su razglabljaja ministra financija, koji je češće iztaknuo, da su državne financije dosta povoljne, odobravanjem.

Mladočeski zastupnici stavili su i mužki zagovarali prešan predlog, da se dokine u Pragu iznimno stanje. Ministar predsjednik pobijuo je prešnost predloga naglasiv, da će vlada sama ukiniti ročno stanje čim se okolnosti u Českoj promjene, gdje da još uvijek vrije i kuha. Prešnost predloga bijaše zabačena.

Zastupnik Pernstorfer stavio je predlog za promjenu izbornoga reda. To pitanje postaje danomice važnijim, jer se niži slojevi pučanstva, napose radnici, nezadovoljavaju više praznimi obećanjim. Pitanje o promjeni izbornoga reda mora doći svakako na dnevni red i tada će se viditi, koji je pravi zastupnik puka i da su tri vladino stranke carevinskoga vijeća dosta čvrste, da odole opravdanim zahtjevom za nemarenih razreda pučanstva.

Srbija. Mladi kralj Aleksander boravi ovaj par u inozemstvu. Iz Biograda uputio se u Peštu, gdje ga sjajno dočekahu, a odatvo putuje u posjete njemačkomu cesaru. Poznati

PODLISTAK.

Na uzburkanom moru.

Iskiniti dogođjaj. (Pise Emin).

(Nastavak.)

Oko podna vjetar je bio dođuše jenjao, al more je bilo još svedjer uzburkano. Kad se za čas valovi utajili, opazim, da se brod istom pot stopa nad morem drži. Voda je svedjer uticala unj.

U to mi se približi drug. — Socio, reče mi drličujim glasom, nema druge . . . ostavi na. je nesretnu "Zajednicu".

Na te se rieci lecnuh. Bilo mi je, ko da mi je netko nož u sreću zabó . . . Voda je već doprla u sve dielove broda . . . "Zajednici" nema spasa . . . Prvi, silovitiji udar mora survat će ju u dubine morske . . . S toga, kad već ne možemo da spasimo brod, nastojmo da iznesemo bar žive glave . . . Socio, zaklinjem Vas, odlučimo se . . .

Dok je to govorio pogled mu se kradio, pa "maloga", koji je na pramcu stajao, pa videći, kako brod sve dublje roni i kako se sve bliježe i teže diže, trznuo se i svrtnuo na mene njuni, reko bi, moleći pogled, ko da mi reći želi: — Ne ubog mene, već rad onog nejačeta, govorim vam to . . . Razumijeh taj pogled . . . U taj čas poleti mi misao k milenoj djeci, za koju sam dužan, da živim, ta bez mene bila bi na tom svijetu pusta sirotičad . . . Nu

tu se pomisao trgnuh, pa videći, da su nesretnom brodu izbrojeni časovi života, podjoh do pramca, gdje je bila sva vojska skupljena i rekoh joj prigrušenim, trnutim glasom:

— Na stran "bujole!" . . . a sad svi k čamcu!

Drugo i ne rekoh . . . U grlu bilo mi, kao da mi se u nj kakova kost zabola. Mornari to jeđva i dočekahu, te se svi složno agrnu oko čamca.

— Što se opet zbio? izlanuh, videći kako se vojska razrješivši čamac ni ne miče, već kao kakamenjena izpred sebe niemo bulji.

— Nu što se dogodilo? upitah, prikuživ se bliže. — Bog nas ostavlju, šior, r ča božman tužno i pokaza rukom na dohji dio čamca, gdje se vidjela omašja rupa.

— Grozno! rekoh i pozirnuh na bokove. I ovi bijahu silno oštećeni. Kad je nalme čamac bio tresnuo onomadno o kotvu i, o krovobanlu pomakoho se "maderi", u na dnu se otvorila široka rupa, te pošto nas odavud bila pritiska gusta tama, to ne mogusmo da odmah prosudimo, koliko je šteta čamcu nanesao onaj silni udar mora, tim manje, što se u onaj tmići golemije rupe i ečetopne prikrilo uzati, kojimi se za pričevratilo bilo. Kasnije nije se na nj nitko ni osvrtno, pošto je čitava vojska bila skupljena oko sisljka.

Što sada?

— Što ste taj stali kao kipovi kakti, proderah se na vojsku, erdit i ljutit s to-

likih zala. Donesite amo platna i mjedi, pa na posao, ako vam je do glave . . .

Ne počasivši ni časa, razstrkala se čitava vojska po brodu i za čas donlela mjedi i platna, dok izkusniji i spretniji mornari, koji se u nuđi razumiju i u "kalanjaleki" posao, stadoše, da pomakle maderi platnom zatisnu, a oveće rupe pločami mjedi prikriju.

Dok su oni bill zokupljeni tim poslom, promatruo sam obzorje, koje nije ni danas promienilo boje.

Vjetar bijaše dođuše jenjao, al more je svedjer žestoko napadalo na brod, koji je sve više tonuo. Kraj nam je bio daleko; od otoka Gaodosa, koji nam bijaše najbliži dielilo nas kakih trideset morskih milja. Golema li je to daljina na toli nemirnom moru, pa tlesan, razlupan čamac, u koji se ima da smjesti dvanaestero ljudi, iznemoglih od glada i nespavanja . . .

— Bog znađe, što nas sve jošće čeka na tom uzburkanom moru, pomišljah, dok mi udarci čekida po čamcu odjekivahu u duši nekako tužno, mučno; činjuše mi se, kao da čujem, gdje mi začavljaju mrtvački liea, u kojem će me za koji čas spt titi u hladan grob . . .

Oko četiri sata posla podne spustisvo čamac u mora. I bilo je doba, vidjoh to se je, da je jošće samo prekratko vrijeme podijeljeno brodu, da se na površju drži.

Sudac po daljini, koju moradosmo da prevalimo, i obzirom na nemirno more, koje će čamac prečiti u plovitbi, računali smo, da ćemo na suho tek sutra u petak negdje oko podna. Prema tomu uzela se

u čamac samo vreća "galeta" i omali lagav vode; u svemu živeća za dva dana. Pored toga smjestilo se jošće u čamac sjeverniju, zemljovid Arhipelaga i Krete, te jedan feró.

Za sunceom kapetanom, za biednim mojim drugom u nevolji, koji je čitavo vrijeme dok se čamac popravljao postrance stajao i niemo izpred sobo buljio, ukreala se redom sva vojska.

Ja jedini jošće na brodu . . . Nikad ne zaboravlih kobnog onog časa, kadno mi bijaše, da se s njim razstanem. Osjećao sam, da mi pod nogama tone, propada . . . znao sam, da se izvgavam poigibelj, da me s njime more proguta, nu to sve ne uznogue, da me od njega odiehl . . .

Čamac je udarao o brod, zakaosim li za čas koji, razkrlati će se i nitko nas ne utaće užasnoj smrti, što je nad nama podigla neumoljivi svoj mač. Vojska me zvala i drug me sazivao, al ja sam jošter lutao po tom milom brodu, da ga još jednom vidim, da se ga za poslednji krat nagledam. Pa kako da se od njeg toli naprosto odiehlm?

Nije li on, nije li taj brod dobar dio mojih muká, mojih patnja? . . . Nije li mi on, dok me hiesnom hitrinom nosio nad golema morske talase, kroz onaj užasnan vrtlog uzburkovanog oceana, nije li mi on i tada bio uvijek vjeran i poštlan? . . . spremam da izpuni svaki moj mig, svaku moju želju? . . .

A sada? . . . Jošte samo časak i taj golemi brod,

